

Pe marginea Galei Tinerilor Actori de la Costinești

O CONSTATARE: EXISTĂ PUBLIC (și două concluzii)

● Camera video salvează spectacolul de la efemeritate. Imprimat pe videocasetă, spectacolul de teatru devine, probabil, cel mai complet obiect „arheologic”. Prin imprimare se conservă nu numai reprezentarea teatrală ci și convingerile și atitudinea celor care au realizat-o. Spre inevitabila ostentație cu care momente, replici, mimici, detalii vor fi înregistrate pe video se va îndrepta cu predilecție lectura celor care, miine, vor încerca să deslușească ce și cum gândeam noi, cei de azi, impactul, efectul artei spectacolului asupra publicului. Deocamdată mi se pare evidentă numai vocația de mărturie arheologică a casetei de videoteatru. Nicăieri în lume nu se știe cum ar trebui înregistrată o montare teatrală pentru a fi căutată — într-adevăr, căutată! — de către video-spectatori. Dar se va ști. Cert e doar faptul că apariția în miinile regizorilor de teatru a miraculoasei camere video nu e suficientă! Din duzina de videocasete văzute cu prilejul pregătirii acelei Expoziții-Spectacol de la Costinești, din cadrul Galei Tinerilor Actori, am constatat că marea majoritate divulgau șovăiala, deruta, nesiguranța operatorului; era clar că și el simțea faptul că nu e suficient să fixeze camera pe ipoteticul loc ideal din sală; dar nici uzul procedeeelor cinematografice nu-l mulțumea, căci întotdeauna când pe ecran apărea, bunăoară în plan american, un actor, se făcea simțită absența fie a celorlalți interpreți, fie a ansamblului imaginii scenice, fie a tensiunii existente între partenerii de pe scenă. Zeci de metri de bandă video trădau dezamăgirea operatorului după câteva încercări neizbutite de a surprinde și a capta vitalitatea spectacolului era limpede că renunță la intenție și se resemnează la pasivitatea imprimării așazis obiective (de fapt inerte). O altă pro-

blemă este cea a sonorului de cele mai multe ori replica era neinteligibilă iar muzica de scenă, sunetele, rumoarea interpretării bruiiau cu o răgușeală energizantă până și imaginea! E posibil ca pentru prima oară în istoria teatrului contemporan, din pricina camerei video să se pună problema regizării... concepției regizorale: spectacolul, în totalitatea sa, trebuie transformat într-un scenariu care, grație unui anume decupaj, va dezvălui concepția, viziunea regizorului. Un scenariu al arhitecturii regiei teatrale...

● Experimentul de la Costinești mi-a îngăduit să constat că sînt mai mult decît necesari specialiștii. Din păcate, pînă acum, singurele casete video imprimate cel puțin corect — și oricum excelente din punct de vedere tehnic față de celelalte! — sînt cele ale Teatrului Național din Craiova. Inginerul Ilarian Ștefănescu și operatorul de televiziune Aurelian Coliș au oferit, pentru serile de videoteatru desfășurate la sala polivalentă a hotelului „Forum”, trei videocasete a căror vizionare a izbutit să-i includă pe videospectatorii lor în publicul acelor seri de reprezentare teatrală. Acest fapt poate fi socotită o **performanță unică pînă acum!** Nota bene! Teatrul Național din Craiova are în colectivul său doi specialiști de înaltă clasă! Iar dacă manifestarea organizată de revista „Teatrul” la Costinești a strînit interes și a avut ecou, acesta se datorește colaborării noastre cu Teatrul Național din Craiova. Ideea serilor de videoteatru și a Expoziției-Spectacol de scenografie, fără această colaborare, ar fi rămas o intenție utopică! Pentru deplina reușită a oricăror manifestări de acest fel, colaborarea cu Naționalul craiovean și prezența inginerului Ilarian Ștefănescu și a operatorului Aurelian Coliș sînt mai mult decît necesare.

● Presupun că nu se departe momentul cînd, bunăoară sub egida A.T.M.-ului se va iniția o campanie de înregistrări pe video-casete ale celor mai bune spectacole din stagiune...

● Prima Expoziție-Spectacol a scenografiei românești contemporane a fost, și mai ambițioase manifestări spectaculoase public și pentru cele mai pretențioase desigur, un experiment. Prima concluzie îmbucurătoare: **EXISTĂ PUBLIC!** Există! Intenția de a desfășura un spectacol al spectacolelor, deci un spectacol al mijloacelor spectaculare proprii scenografiei din care cu **necesitate** lipsesc textele pieselor jucate, replicile, conflictul, acțiunea, și în care subiectul reprezentăției se alcătuiește din înlănțuirea subiectivităților născătoare de montări teatrale, așadar, intenția de a face un spectacol al spectaculozităților presupune un public care fie a vizionat toate reprezentațiile teatrale folosite ca exemplificare — ceea ce este practic imposibil — fie un public extrem de inteligent și de cultivat. S-ar părea că publicul nostru — și în holul hotelului Forum erau mulți, foarte mulți tineri — este, ori tînd să fie, de o asemenea uimitoare calitate!

Spectacolul-Expoziție a durat în jur de 90 minute! Inevitabilele pauze apărute la trecerea de la comentariu la imaginea de referință (imagine-argument ori imagine-premisă) au segmentat prea adesea desfășurarea manifestării. Și cu toate că aceste păguboase întreruperi i-au făcut mult prea înceată desfășurarea, totuși publicul l-a urmărit cu real interes pînă la capăt!

Faptul acesta, atît de entuziasmant, se datorește bineînțeles în primul rînd existenței unui număr de scenografi de certă valoare artistică. Pe simezele expoziției din holul hotelului Forum se aflau lu-

cări și machete semnate de Emilia Jivanov, Mihai Mădescu, Victor Crețulescu, Maria Miu, Andreea Iovănescu, Rodica Arghir, Daniela Voicilă, Mugur Pascu, Gheorghe Stanciu; dar se știe că expozițiile de scenografie nu sînt, de obicei, frecventate asiduu de vizitatori. Deci meritul afluenței de public nu se datorează excelentelor schițe și machete prezente în expoziție. Așadar, oricît de imbiator, de inteligent, de subtil ar fi fost făcut comentariul în jurul exponatelor, nu comentariul putea fi **prima cauză** a interesului stîrnit și a atenției acordate de public manifestării. Nici prezența video-proiectorului — o premieră absolută în acest gen de manifestări — nu explică succesul. S-a întîmplat că un spectacol, înregistrat defectuos din punct de vedere al sunetului, n-a izbutit să-și păstreze videoproiecțiilor cu toate că pentru ei video-proiectorul era o noutate! Singura posibilă explicație a interesului stîrnit și a avalanșei de public venit la Expoziția-Spectacol de la Costinești — o stațiune de odihnă în care dorința de divertisment a celor veniți este pe cît de mare pe atît de justificată! — este faptul că teatrul românesc își menține efervescența și are într-însul o putere de expresie și o strălucire pe care sofisticatele ustensile și ambițiile tehnologiei contemporane nu le diminuează ci, dimpotrivă, le fac și mai vădite! Abia videocasetele sînt cele care scot scenografia românească din penumbră, opunîndu-se inevitabilei sale efemerități. A doua concluzie ce se cuvine a fi extrasă din acest experiment: data viitoare o asemenea Expoziție-Spectacol va trebui să aibă cîteva mii de spectatori. (Spectatori care, după vizionare, să rămînă extaziați de spectacolul scenografiei. Scenografia românească îi merită pe deplin). Îi va avea.

Paul Cornel CHITIC

(continuare din pag. 40)

tratată cu extremă seriozitate, că nu se pierd și nu se deturneză sensuri. că e la fel de prezent în scenă, de util spectacolului și atunci cînd ascultă, cînd tace, cînd nu determină ci asistă la derularea evenimentelor. Cu alte cuvinte, cînd aria de bravură nu-i aparține.

Carne, sînge, sistem nervos și nu doar replici dintr-un manuscris dobindește și Fira, în interpretarea Luminiței Gheorghiu. Rolul e generos prin savoare, prin pitoresc dar, din aceleași motive, și plin de capcane, de ispite pentru actor. Atrîpă le face însă față cu succes, închegînd scenic un personaj robust, viu, plin de haz și nu ridicol, de care rîdem cu

afecțiune și... considerație. Pentru că Luminița Gheorghiu nu pierde nici o clipă din vedere faptul că servitorica de casă amărită ajunsă „comersantă” nu e o parvenită ci, așa cum se spune, o dată femeie; un om întreg, muncitor, care-și cunoaște și calitățile și slăbiciunile, pe cele dintîi știe să le pună la treabă și pe celelalte „la colț”, ironizîndu-le, rîzînd de ele împreună cu noi. Fira respiră energie, vitalitate prin toți porii, e cu atît mai reală cu cît se mișcă într-o lume de plasmuiți încetoșate.

Nu vrem să fim duri dar am putea afirma, cu deplin temei, că în **Omul cu mirîoaga** Luminița Gheorghiu și Ștefan Bănică par doi actori maturi, profesioniști, ce își dau concursul într-o serbare școlară.